

TÜRKİYE JEOPOLİTİĞİNDE ENERJİ KÖPRÜSÜ MÜ, ENERJİ ÜSSÜ MÜ?

Mustafa Akyol^a

^aİstanbul Teknik Üniversitesi, Maden Fakültesi 34469 Maslak, İstanbul

(akyolmus@itu.edu.tr)

ÖZ

Yaklaşık yüz yıl öncesinde İstanbul bir enerji üssüydü, yaşanan gelişmeler tarihin tekrerrür edeceğini gösteriyor. Kaynaklar ve pazar arasındaki son derece kritik ve basit ifade edilen jeopolitik konumumuzun değerlendirilebilmesi çok farklı dinamiklere bağlı. Siyasi tarihinin jeolojisi kadar karmaşık olduğu Türkiye, hem enerji üssü olma hamlelerini yapmakta oldukça geç kaldı. Mevcut stratejik konumumuz hem gittikçe önem kazanmakta hem de riskleri ve sorumlulukları beraberinde getirmektedir. Türkiye sadece politik olarak değil jeolojik açıdan da Avrupa'ya doğru hareket etmektedir.

Avrupa'nın Rus gazına bağımlılığını azaltma çabası ve özellikle Levent Baseni'nde elde edilen yeni keşifler enerji dengelerini değiştirebilecek niteliktedir. Bölgenin jeolojik potansiyeli yeni arama çalışmalarına yön verirken bir tarafta siyasi çıkmazlar da devam etmektedir. Ayrıca Kıbrıs'ı sadece bir enerji güzergahı olarak değerlendiresek bile mevcut sorunların çözülmeden yeni enerji hatlarının inşası mümkün görülmemektedir. Mısır'ın dev gaz keşfi hem İsrail'in keşfini önemsizleştirmiş hem de yeni senaryolar ortaya çıkarmıştır. Mutlak olan doğal gazın taşınabilmesi petrol kadar kolay olmadığıdır. Doğu Akdeniz gazının Avrupa pazarına ulaştırılması için en ucuz, güvenli ve mantıklı rota Türkiye'dir. Ayrıca Türkiye'nin artan enerji ihtiyacı doğrultusunda tedarikçilerini çeşitlendirmek istemesi ve yaklaşık yüzde elli dört Rus bağımlılığını kırmak istemesi Türkiye'nin sadece bir enerji köprüsü veya üssü olmadığı aynı zamanda ciddi bir pazar olduğunun göstergesidir. Kaynaklara bu kadar yakın konumunu sadece bir köprü olmaktan öte kullanmak zorunda olan Türkiye'nin yıllık ihtiyacının yarısı yanıbaşında Kuzey Irak ve İran'da iletilemediği için havaya yakılmaktadır. Değişen dünya düzeninde şu bir gerçektir ki istesek de istemesek de bölgede bir otorite olmamız kaçınılmazdır yeter ki doğru adımları atarak süreci uzatmayalım. Yapılması gereken Türkiye merkezli çok uluslu, tedarikçi ve pazar ülkelerin, hükümetlerin, enerji şirketleri, finans kuruluşları ortaklığında bir yapı oluşturmaktır. Bazı görüşler EMEC (East Mediterranean Energy Council) fikrini ortaya atmaktadır, gerçekten enerji EMEC ister. Gelecekte Mersin veya Adana'da fiyatlandırılan gaz kullanacağımıza benim inancım tamdır. İddia ediyorum bırakın enerji köprüsü veya üssü olmayı yeni enerji dünyasında çok önemli bir aktör olacağız.

Anahtar kelimeler: Enerji, enerji üssü, enerji köprüsü, jeopolitik

ENERGY BRIDGE OR ENERGY HUB UNDER TURKISH GEOPOLITICS?

Mustafa Akyol^a

^a*Istanbul Technical University, Faculty of Mines, 34469 Maslak, İstanbul
(akyolmus@itu.edu.tr)*

ABSTRACT

Nearly one century before Istanbul was an energy capital; it is clear that we will see that the history will happen again. The evaluation of our geopolitic location is based on variable subjects. Turkey, with a complex political history as its geology, is late for some energy investments. Our present strategic position is gradually gaining interest, while bringing some risks and responsibilities at the same time. We are moving towards the Europe not only in terms of politics, but also geology.

The Europe wants to decrease energy demand on Russia, and the new discoveries in Laven-tanian Basin are of crucial importance in the new energy world. It is clear that exploration will go on because of the basin potential. However, we have some political problems and if we evaluate Cyprus only as an energy corridor, we have to solve problems to establish a new energy corridor. The discovery in Egypt decreased importance of the İsrail's discovery and it created new scenarios. Transporting gas is not as easy as oil, so we need pipeline or expensive LNG stations. The most economical, logical and cheapest way for the Eastern Mediterranean gas is to pass over Turkey. Turkey is not only a corridor or a potential energy hub, it is a critical market at the same time. Turkey wants to increase variety of energy supplier. We can talk about different scenarios with Iran, Iraq etc., but we do not have real solutions yet. Only Iran and Iraq fire the gas free yearly that is equal to half of Turkey's demand. Due to the geopolitics or other reasons, Turkey is a country that is not enough to be only a bridge. New energy world will be created and Turkey will be in the middle of this, if we want or not. EMEC (East Mediterranean Energy Council) is the one idea for the region and we can talk about this idea. However, I am confident that in the future we will use gas whose price is determined in Mersin or Adana. In this case, I claim that Turkey won't be only a bridge or hub, but it will be an important actor in the new energy world.

Keywords: *Energy, energy bridge, energy hub, geopolitics*